Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto
Komentajakapteeni Markus Paljakka

23.2.2026

HE 188/2025 vp

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Rajavartiolaitokselta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta (HE/188/2025) Rajavartiolaitoksen esikunta lausuu asiassa seuraavaa:

Rajavartiolaitos lausui oikeusministeriön lausuntopyyntöön hallituksen esityksestä (VN/22303/2023) 6.8.2025. Esitys sisälsi ehdotuksia rikosprosessin sujuvoittamiseksi muuttamalla esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

Esitutkintaa ja syyteharkintaa koskevaa sääntelyä sujuvoitettaisiin muuttamalla asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen käsittelyä, rikosilmoituksen kirjaamisvelvollisuutta, toimenpiteistä luopumista, esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuutta, loppulausuntomenettelyä ja päätösten perusteluvelvollisuutta. Uusia, rikosprosessia sujuvoittavia säännöksiä ehdotetaan oikeuksien ja velvollisuuksien ilmoittamisesta kuulusteltavalle sekä tiedottamisesta esitutkinnassa. Erityisen laajojen rikosasioiden käsittelyä sujuvoitettaisiin myös mahdollistamalla yleistiedoksiannon käyttö ja rikosilmoituksen liittäminen samasta rikoksesta tehdylle aikaisemmalle ilmoitukselle.

Rikosasioiden tuomioistuinkäsittelyä koskevaa sääntelyä sujuvoitettaisiin mahdollistamalla haasteen puhelintiedoksianto silloin, kun asia voidaan käsitellä kirjallisessa menettelyssä tai vastaajan poissaolosta huolimatta. Nykyisin poliisilla olevaa toimivaltaa haastaa vastaaja tavattaessa laajennettaisiin koskemaan myös

haastemiehiä. Kirjallisen menettelyn ja poissaolokäsittelyn soveltamisaloja laajennettaisiin korottamalla enimmäisrangaistuksia ja sujuvoittamalla näiden menettelyjen käyttöä. Ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan rikosoikeudenhoidon resurssien nykyistä oikeudenmukaisempaa ja tarkoituksenmukaisempaa kohdentamista. Rikosprosessia sujuvoittamalla voidaan varmistaa oikeusturvaa tehokkaammin ja lyhentää käsittelyaikoja.

Rajavartiolaitos on esitutkintalaissa tarkoitettu esitutkintaviranomainen, jonka toimivallasta rikosten paljastamiseen, selvittämiseen ja estämiseen säädetään laissa Rajavartiolaitoksen rikostorjunnasta (108/2018). Rajavartiolaitoksen toimivallan kohdistuminen huomioiden yksittäiset muutosehdotukset eivät aiheuta merkittäviä muutoksia Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaan. Rajavartiolaitos kannattaa esitettyjä lakimuutoksia ja uskoo niillä saavutettavan hallituksen esitykselle asetetut tavoitteet.